

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД № 29

Фурман Ольга Вікторівна

ЛОГОПЕДИЧНИЙ ЗОШИТ
(ігрові завдання для автоматизації звуку -р-)
для дітей з порушенням мовлення
5-й рік життя

Навчально-методичний посібник



Хмельницький – 2021

Схвалено педагогічною радою
Хмельницького дошкільного навчального закладу № 29 «Ранкова
зірка» (протокол № від __.__.20__р.)
Навчальне видання
Ігрові завдання для автоматизації звуку –р- для дітей з порушенням
мовлення 5-й рік життя

Автор: О.В. Фурман, вчитель-логопед закладу дошкільної освіти
№ 29 «Ранкова зірка» м. Хмельницького

Рецензенти:

Бурбела Л.Б., вихователь-методист дошкільного навчального
закладу № 29 м. Хмельницького.

Фурман О.В. Ігрові завдання для автоматизації звуку –р- для дітей з
порушенням мовлення 5-й рік життя: навчально-методичний посібник
/ О.В Фурман. - Хмельницький: дошкільний навчальний заклад № 29,
2021.- 48с.

Дидактичний посібник «Ігрові завдання для автоматизації звуку –
р-» розроблений для дітей старшого дошкільного віку із порушенням
мовлення для домашніх логопедичних завдань у співпраці з вчителем-
логопедом закладу дошкільної освіти. Головна мета логопедичного
зошита – це робота над правильною вимовою звуку –р- в складах,
словах, реченнях та зв'язному мовленні.

Дидактичний посібник рекомендовано для використання
педагогічними працівниками у закладах дошкільної освіти та
батьками вихованців у домашніх умовах. Він також допоможе у роботі
молодих спеціалістів, які працюють у логопедичних групах ЗДО.

Займаючись за цим посібником, дитина навчиться
систематизувати отриману інформацію, виділяти в ній головне,
знаходячи закономірність, діяти за запропонованим планом.

Матеріали у посібнику розташовані в мірі зростання складності,
тому займатись треба послідовно, не пропускаючи завдання.
Можливо, деякі завдання можуть здатися дитині складними. Тому
допоможіть дитині, поясніть завдання, виконайте їх разом. Слід
пам'ятати що завдання виконувати з дитиною в гарному емоційному
настрої. Це зробить сприйняття матеріалу більш ефективним.

«Ігрові завдання для автоматизації звуку –р-» спрямований на
позитивне налаштування дитини, розвиток цікавості та мотивації до
занять та на отримання приємних емоцій.

ЗМІСТ

Поради.....	4
Артикуляційні вправи.....	5
Дихальні вправи.....	12
Пальчикові ігри.....	16
Ізольована вимова звуку – р -	22
Автоматизація звуку – в складах.....	28
Знайди і назви малюнки зі звуками [P] та [P'].....	33
Автоматизація звуку –р- в словах.....	35
Повторити чистомовки.....	36
Гра «Що зайве?».....	38
Автоматизація звуку –р- в реченнях.....	41
Автоматизація звуку –р- в зв'язному мовленні.....	45
Література.....	47

ШАНОВНІ КОЛЕГИ, БАТЬКИ!

В цьому посібнику запропоновані завдання і вправи для автоматизації звука –р-. Чи не найпоширенішою проблемою, з якою звертаються до вчителя-логопеда є постановка звука «р». Я впевнена і переконана, що малята легко зможуть опанувати цей складний звук, якщо правильно й цікаво організувати відповідну роботу. Одним із секретів успіху тісна співпраця вчителя-логопеда і батьків.

Дошкільна пора – це час становлення правильного мовлення. Однією з найактуальніших проблем при опануванні мовлення є постановка звука «р». тільки частині малюків вдається оволодіти ним самостійно, без допомоги вчителя-логопеда.

Найчастіше в дошкільному віці спостерігається заміна звуків «р», «р» іншими звуками: л, й, в, тощо. Найпоширенішими випадками спотвореної вимови звука «р» є гаркава вимова (горловий або боковий варіант звука). Ці вади дуже помітні й негативно впливають на формування самооцінки дитини та її взаємин з дитячим колективом. Аби не спровокувати появу дефектних звуків, вчителі-логопеди радять близьким не змушувати дитину до 4-4,5 років, у якої несформована вимова звука «р», промовляти слова з цим звуком, тим паче протягуючи його («Скажи р-р-риба»).

Батьки мають пам'ятати: над важливо за перших сумнівів звернутися по допомогу до вчителя-логопеда. Фахівець допоможе обрати індивідуальну стратегію розвивальної чи корекційної роботи, призначить завдання для вправлення вдома. Якщо батьки чітко дотримуватимуться рекомендацій вчителя-логопеда, діятимуть злагоджено, позитивний результат не забариться.

Розглянемо основні аспекти спільної роботи батьків і вчителя-логопеда з формування у дітей правильної вимови звука «р».

ПРАВИЛЬНА АРТИКУЛЯЦІЯ ЗВУКА «Р»

- Губи набувають положення наступного голосного;
- зуби злегка розкриті;
- кінчик язика широкий і напружений вібрує в повітряному струмені (відбувається зближення кінчика язика та альвеол). Бокові краї язика зімкнені з верхніми кутніми зубами;
- м'яке піднебіння закриває прохід повітря через ніс;
- голосові зв'язки зімкнуті й вібрують;
- струмінь видихуваного повітря інтенсивний, видихається крізь вузьку щілину між кінчиком язика і верхніми альвеолами.



АРТИКУЛЯЦІЙНА ГІМНАСТИКА **(для звуку -р-)**

Язичок треба готувати до вимови непростого звуку «р». Зазвичай більшість проблем у вимові звуку «р» пов'язана з тим, що язик дитини ще не набув потрібної сили і вправності, його м'язи ще не зміцніли. Тому перше правило на шляху до «взяття висоти «р»» - язик потрібно тренувати! Набути потрібної сили та вправності язика маляті допоможуть фізіологічні вправи – масаж для зміцнення м'язів язика, активізації кінчика язика (артикуляційні вправи). Сюжети можна придумувати разом з малюнком. Ілюстративним супроводом артикуляційних вправ можуть стати будь-які малюнки у книжках.

Якщо дитина після 4 років з будь яких причин не готова повторювати артикуляційні вправи, на першому етапі корисно буде навіть просто демонстрація цих вправ дорослим. Спрацьовує так званий «ефект дзеркальних нейронів». У такому випадку не треба наполягати на повторенні, варто зацікавити, заінтригувати дитину і згодом вона сама за вами потягнеться.

Вказівки до проведення артикуляційної гімнастики:

1. Артикуляційна гімнастика проводиться щоденно по 3-5 хвилин кілька разів на день.
2. Виконувати артикуляційні вправи сидячи або стоячи перед дзеркалом, з дотриманням правильної осанки.
3. Спочатку рухи виконуються повільно, але поступово темп артикуляційної гімнастики збільшується.
4. Кожна вправа виконується від 5 до 20 разів.
5. Дотримуватись необхідно чіткого, плавного виконання рухів.

Артикуляційні вправи

1. «Лопата» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [Р].

Мета: відпрацьовувати вміння втримувати язик широким, спокійним, розпластаним, розслабивши його м'язи.

Зміст: усміхнутися, висунути широкий язик, розпластати його на нижній губі, утримуючи в цьому положенні 10 – 15 секунд.

Методичні рекомендації:

1. Не розтягувати сильно губ, щоб не було напруження.
2. Стежити, щоб не заверталася нижня губа.
3. Не висувати язик далеко: він має лише накривати нижню губу.
4. Бічні краї язика торкаються куточків рота.
5. Якщо ця вправа не виходить, виконувати вправу «Млинці».

2. «Грибок» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [Р].

Мета: відпрацьовувати вміння втримувати язик біля верхнього піднебіння, розтягуючи під'язикову вуздечку.

Зміст: усміхнутися, трохи відкрити рот і присмоктати широкий язик до піднебіння, потім відкрити рот широко. (Язик нагадуватиме тонку шапку гриба, а розтягнена під'язикова зв'язка – його ніжку.) Утримувати 10 – 15 секунд.

Методичні рекомендації:

1. Стежити, щоб бічні краї язика були притиснуті рівномірно, жодний із них не опускався.
2. Під час повторення вправи намагатися відкривати рот ширше.

3. «Чашка» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [Р].

Мета: зміцнювати м'язи бічних країв язика, відпрацьовувати

його піднімання.

Зміст: широко відкрити рот. Широким язиком потягтися до верхніх зубів, але не торкатися їх. Дитині можна сказати: «Уяви, що я налила у твою чашку воду, а ти мусиш її тримати, не виливаючи». Утримувати язик у такому положенні 10-15 секунд.

Методичні рекомендації:

1. Рот має бути широко відкритим.

2. Стежити, щоб працював тільки язик, а губи йому не допомагали, не торкалися язика – вони повинні бути нерухомими.

Бічні краї язика мають підніматися рівномірно – жодний із них не повинен опускатися.

4. «Щітка» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [Р].

Мета: розвивати рухливість м'язів язика, навчати дитину втримувати кінчик язика за зубами.

Зміст: рот відкритий, губи розтягнені в усмішці, видно зуби. Кінчиком язика «чистимо» верхні та нижні зуби зсередини, роблячи рухи язиком то в один бік, то в другий (10 – 15 секунд).

Методичні рекомендації:

1. Губи розтягнені в усмішці, не рухаються.

2. Коли кінчик язика рухається з одного боку в другий, стежити, щоб він перебував біля ясен, а не ковзав по верхньому краю зубів.

5. «Смачне варення» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [Р].

Мета: розвивати рухливість м'язів язика, відпрацювати рух угору широкої передньої частини язика.

Зміст: запропонувати дитині уявити, що вона їла варення: «Воно дуже смачне! У тебе замазалася верхня губа, злижи язиком варення з верхньої губи. Отак». Передній край широкого язика рухається по верхній губі згори вниз, але не з одного боку в другий (10 разів).

Методичні рекомендації:

1. Стежити, щоб працював лише язик, а нижня щелепа не «допомагала», не «підсаджувала» язик угору – вона має бути нерухомою (можна притримувати її пальцем).

2. Язик повинен бути широким, його бічні краї торкаються куточків рота.

3. Якщо вправа не виходить, слід повернутися до вправи «Млинці». Тільки-но язик стане розпластаним, потрібно шпателем або маленькою ложечкою підняти його вгору й завернути на верхню губу.

6. «Годинник» формує в дитини кінестетичне відчуття напруження.

Мета: активізувати м'язи язика.

Зміст: малюкові кажуть: «Послухай, як цокає годинник. Подивися, як ходить його маятник. Пограймося в годинник, а маятником буде твій язичок». Рухи повторюють 10 разів.

Методичні рекомендації:

1. Рот відкритий, губи всміхаються.

2. Стежити, щоб язик рухався вільно – не ковзав по краю зубів.

3. Тягнутися язиком по черзі то до правого вуха, то до лівого.

4. Дитина має рухати язиком вільно, дорослий задає темп, рахуючи.

7. «Гармошка» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [Р].

Мета: зміцнювати м'язи язика, поліпшувати їхню рухливість, розтягувати під'язикову вуздечку.

Зміст: усміхнутися, трохи відкрити рот і присмоктати широкий язик до піднебіння (як під час виконання вправи «Грибок»). Далі, не опускаючи язика, закривати й відкривати рот (як розтягуються

міхи гармошки, так розтягується й під'язикова вуздечка). Виконувати протягом 10 – 15 секунд. Методичні рекомендації:

1. Під час виконання вправи губи не рухаються.

2. Стежити, щоб бічні краї язика були притиснені рівномірно: жодний із них не повинен опускатися.

3. Під час повторення вправи намагатися відкривати рот ширше.

8. «Конячка» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [P].

Мета: активізувати м'язи кінчика язика та зміцнювати їх, відпрацьовувати піднімання язика.

Зміст: дитині пропонують: «Покажімо язиком, як цокають копита конячки». Дорослий демонструє, як язик присмоктується до піднебіння, потім відривається від нього, при цьому виходить звук, схожий на цокання копит. Стежити, щоб кінчик язика рухався безпосередньо вгору, не відхиляючись, і цокав за верхніми зубами (10 разів).

Методичні рекомендації:

1. Спочатку вправу виконують у повільному темпі, який потім прискорюється. Нижня щелепа не повинна рухатися – працює тільки язик.

2. Стежити, щоб кінчик язика не завертався.

9. «Фарба» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [P].

Мета: відпрацьовувати рухи язика вгору, поліпшувати його рухливість.

Зміст: трохи відкрити рот і «погладити» кінчиком язика тверде піднебіння, рухаючи язик уперед – назад.

Методичні рекомендації:

1. Губи й нижня щелепа мають бути нерухомими.

2. Стежити, щоб кінчик язика сягав внутрішньої поверхні верхніх

зубів під час руху вперед і не виходив за межі рота.

10. «Барабан» готує артикуляційний апарат до поставлення звука [Р].

Мета: зміцнювати м'язи кінчика язика, відпрацьовувати піднімання язика й уміння напружувати його кінчик.

Зміст: відкрити рот, поставити широкий язик за верхні зуби, багато разів чітко вимовити звук [Д]: Д-Д-Д..., постукуючи кінчиком язика по верхніх альвеолах (горбках за верхніми зубами).

Методичні рекомендації:

1. Рот має бути весь час відкритий, губи всміхаються, нижня щелепа не рухається, працює тільки язик.

2. Стежити, щоб звук [Д] мав характер чіткого удару, кінчик язика не завертався.

3. Якщо вправа не виходить, потрібно повернутися до вправи «Чашка».

4. Звук [Д] треба вимовляти так, щоб відчувався струмінь видихуваного повітря. Для перевірки можна піднести до рота смужку паперу – у разі правильного виконання вправи вона відхилитиметься.

11. «Кішка» готує артикуляційний апарат до поставлення звуків [Р].

Мета: розвивати рухливість м'язів язика, відпрацьовувати рух широкої передньої частини язика вгору.

Зміст: запропонувати дитині уявити, що вона перетворилася на кошеня й хоче попити молока з тарілочки (умовну тарілку можна зробити з долоньки). Висунути широкий язик «чашечкою» і, завертаючи його бічні краї вгору, «набрати» молоко в рот. Виконувати 10 – 15 разів.

ІГРИ ТА ВПРАВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДИХАННЯ

Голос людини утворюється під час видиху. Доросла людина за один видих здатна промовити фразу, яка складається з 10-15 слів. Дитина, звісно, ще не вміє будувати довгі речення і не володіє таким розвиненим диханням. Дорослим слід навчати малюка правильно користуватись диханням під час розмови. У цьому допоможуть нескладні дихальні вправи на розвиток фізіологічного (звичайного) і мовленнєвого (під час розмови) дихання.

Під час виконання дихальних вправ треба стежити, щоб дитина дихала діафрагмально (роблячи вдих, випинала живіт і не піднімала плечей, крім випадків, коли цього вимагають правила гри, і при видихові втягувала живіт). Проводити такі ігри рекомендується не більше трьох хвилин із перепочинком.

Виконання спеціальних логопедичних дихальних вправ дозволяє не тільки вдосконалити мовленнєве дихання, але й допоможе виробити плавний видих через рот (2-4 секунди) з поступовим збільшенням його тривалості до 6-8 секунд. Надування повітряних куль, пускання мильних бульбашок, гра на дитячих музичних інструментах (губній гармошці, сопілці, трубі) зроблять заняття цікавими, різноманітними й ефективними.

Гра «Вітерець»

Здування з долоні тонкого паперу, нарізаного дрібненькими шматочками, або пелюстків квітів, задування на відстані вогника свічки. Дитина також може дути на відцвілу кульбабу під час прогулянки. Здути усі пушинки з кульбаби треба за 3-4 рази.

Гра «Веселі бульбашки»

Дуже цікавим буде надування бульбашок на поверхні води (дитина дує на воду з такою силою, щоб на поверхні води утворилися бульбашки). Корисним також є ігри з видуванням мильних бульбашок.

Під час таких ігор дитина привчається поступово і рівномірно видихувати повітря з легенів.

Гра «На гойдалці»

Дорослий влаштовує «гойдалку» :на горизонтальній нитці прикріплює різнокольорові паперові фігурки ляльок. Дитині потрібно силою видихуваного повітря розгойдувати їх.

Гра «Забий м'яч у ворота»

Запропонуйте дитині подути на ватний чи поролоновий м'ячик, так, щоб він покотився у ворота (їх можна зробити з дроту, або намалювати). Повітряний струмінь повинен бути плавним, повільним, безперервним.

Гра «Язичок – футболіст»

Як і в попередній вправі, треба забити м'яч у ворота, але тепер із допомогою язика. Дитина повинна усміхнутися та покласти широкий язик на нижню губу, і, ніби вимовляючи звук [ф], дути на кінчик язика.

Гра «Літак»

На кінчик носа покласти шматочок паперу або вати. Відкрити рот, широкий язик покласти на верхню губу, бокові краї язика притиснуті. Повітряний струмінь виходить посередині язика. Дитина повинна сильно подути, так, щоб «літак» полетів угору.

Гра «Пелюстки»

Покладіть на долоню справжні або вирізані з паперу невеличкі пелюстки квітки. Запропонуйте дитині подути, щоб пелюстки злетіли з вашої долоні.

Гра «Кораблик»

Налийте у миску воду. Зробіть паперовий або пінопластовий кораблик та покладіть його на воду. Запропонуйте дитині подути на

кораблик спочатку довгим струменем повітря, наче вимовляючи звук [ф], а потім переривчасто, наче вимовляючи звук [п-п-п-п].

Гра «Кулька»

Цю вправу бажано робити спочатку лежачи (щоб дитина повністю розслабилася), а потім сидячи чи стоячи. Вдих через злегка відкритий рот (живіт надувається, як кулька, плечі не піднімати). Видих через вільно відкритий рот, неначе кулька повільно здувається. Рух живота контролюється рукою. Цю сму вправу повторити з подовженим видихом на звуки (А, О, У, І). Видих під час вимови цих звуків повинен бути спокійним і безперервним.

Гра «Задуй свічку»

Короткий спокійний вдих носом, потім пауза (затримати дихання на 1-2 сек.) і довгий безперервний видих через ледве зімкнуті губи з промовлянням «пф», начебто гасячи свічку (дути можна на пальчики).

Гра «Літак»

Покладіть дитині на долонь маленький шматочок ватки чи паперу. Тримаючи долоню з ваткою на рівні рота, дитина повинна подути на «літак», щоб він полетів. Чим далі полетіла ватка, тим краще дитина зробила вдих і видих.

Гра «Нюхаємо квіточку»

Навички правильного вдиху і видиху добре відпрацьовувати на таких вправах: дати дитині понюхати квітку, духи, фрукти.

Гра «Усі мовчать»

Зробити вдих, а видихнути на звук [з], доторкнувшись вказівним пальцем до губ, неначе попросити тиші.

Гра «Де дзвенить комарик?»

Дитина, сидячи на стільці, одночасно з поворотом тулуба праворуч-ліворуч робить довгий видих на звук [з-з-з-з].

Гра «Гарячий чай»

У дитини в руках чашка, дитина робить вдих носом, а на видиху дує в чашечку, вимовляючи пошепки [ф-ф-ф-ф], начебто студить гарячий чай.

Гра «Кораблик»

Налийте в миску води, покладіть на воду паперовий кораблик і запропонуйте дитині «допомогти» корабликові переплисти на іншу сторону миски. Дитина робить вдих носом, а на видиху вимовляє «пф» і дує при цьому на кораблик. Чим дужчий повітряний струмінь, тим далі попливе кораблик.

Іграшки, які можна використовувати під час ігор:



ПАЛЬЧИКОВІ ВПРАВИ ТА ІГРИ

Дослідженнями вчених встановлено, що рівень розвитку мовлення дітей знаходиться в прямій залежності від ступеня сформованості тонких рухів пальців рук. Якщо рухи пальців розвинені у відповідності з віком, то і мовленнєвий розвиток дитини в межах вікової норми. Тому тренування рухів пальців рук є важливим фактором у стимуляції мовленнєвого розвитку дитини, сприяє покращенню артикуляційної моторики, який підвищує працездатність кори головного мозку. Робота з розвитку кистей рук проводиться систематично по 3-5 хвилин щоденно.

Вправи для пальчикової гімнастики:

1. Стискання пальців в кулак і роз тискання (по 20 разів):

- долонями вгору;
- долонями вниз;
- обох рук одночасно;
- правої і лівої рук по черзі.

(Виконується з силою, в стиснутому положенні, фіксується 2-3 секунди).

2. Обертання кистями рук по 10 разів. Можна виконувати вправу обома руками.

3. Вигинання і прогинання кистей рук (по 10-15 разів).

4. Зіткнення подушечок пальців рук «Пальчики вітаються» (по 10-15 разів).

5. Згинання і розгинання пальців в кулак по черзі (по 10 разів).

6. «Ножиці» - розведення пальців в сторони обома руками (по 10 разів).

7. Вправа «Замок» - долоні разом, пальці переплетені (по 10-20 разів).

8. «Ліхтарики» - обертання вільними кистями рук (по 10 разів).

9. Струшування розслабленими кистями обох рук.

10. Вільне поплескування кистями по столу почергово і одночасно.

11. Вільне постукування по столу пальцями обох рук, правою і лівою руками почергово.

12. Імітація гри на піаніно.

13. Пальцями бігати по столу однією і двома руками вперед і назад.

14. «Футбол» - забивання кульок, олівців одним, двома пальцями.

«Пальчикові ігри» начебто відтворюють реальність навколишнього світу – предмети, тварин, людей, їх діяльність, явища природи. В ході «пальчикових ігор» діти, повторюючи рухи дорослих активізують моторику рук та мовлення.

Моя сім'я

Цей пальчик – мій дідусь,
Цей пальчик – моя бабуся,
Цей пальчик – мій татусь,
А оцей - моя матуся,
Ну, а цей маленький – я,
Ось уся моя сім'я

(Почергове згинання пальчиків починаючи з великого).

Хованки

Пальці в хованки всі грались
Ось так, ось так,
В кулачки всі заховались,
Ось так, ось так.

(Ритмічно згинати та розгинати пальці, покрутити кулачком).

Сорока

Сорока білобока
Кашу варила
Діточкам давала.
Цьому дала,
Цьому дала,
Цьому дала,
Цьому дала,
А цьому не дала:
Ти дрова не рубав
І води нам не давав,
Ти і піч не натопив
І нічого не поїв.

(Вказівним пальцем правої руки водити по долоні лівої. Згинати почергово кожний палець, крім мізинця. Згинати і розгинати всі пальці в ритмі потішки).

Зайці

Скаче зайчик перший
Під високою сосною,
А під другою сосною,
Скаче зайчик другий.

(Вказівний і середній пальці правої руки підняті вгору, всі інші випрямлені і з'єднані. Долонею правої руки тримати вертикально вгору. Пальці широко розставлені. І так само іншою рукою).

Соління капусти

Ми капусту порубали,
Свіжу моркву натирали,
Ми капусту посолили,
З неї соку надушили.

(Різкі рухи прямими кистями рук, пальці з'єднані, долоні прямі. Почергові рухи рук до себе і від себе. Пальці стиснуті в кулаки. Кінчики пальців обох рук зібрані разом, імітуємо посипання сіллю. Інтенсивно стискаємо пальці обох рук в кулаки).

Коза і козенята

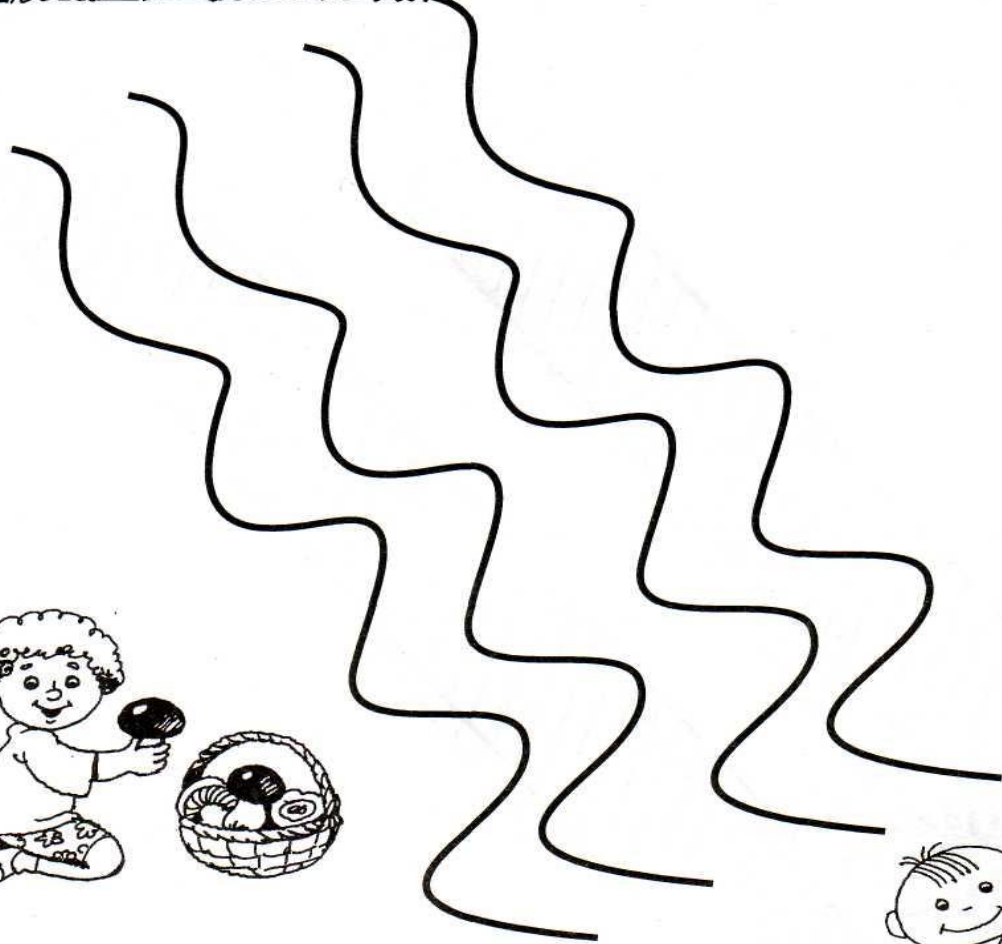
Іде коза рогата,
Коза бородата,
Козенятко спішить,
Дзвоником дзвенить.

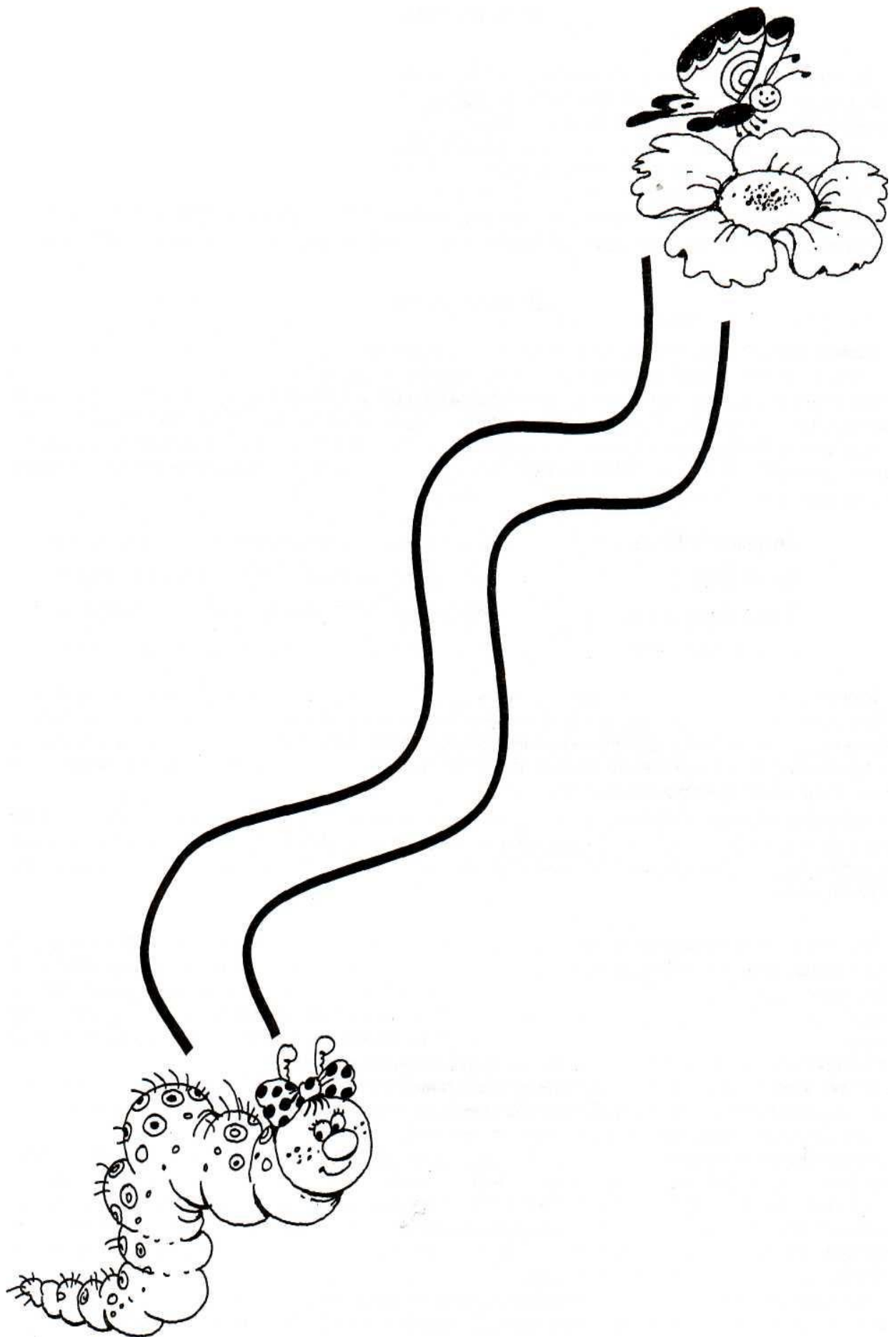
(Вказівний і мізинець правої руки вгору. Інші притиснути до долоні. Вказівний і мізинець палець вгору. Пальці долоні прямі, з'єднані з великим, опущені до низу).

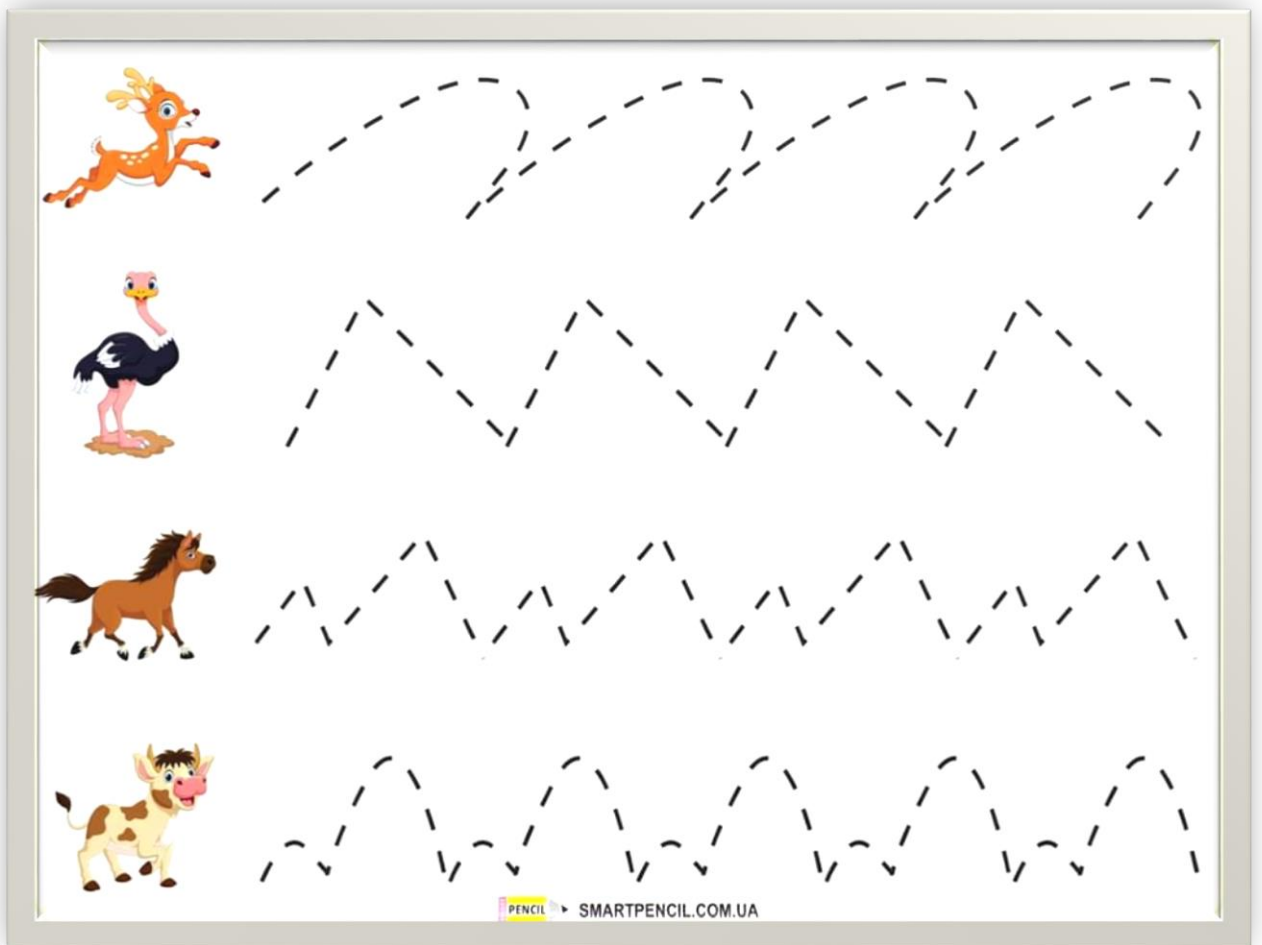
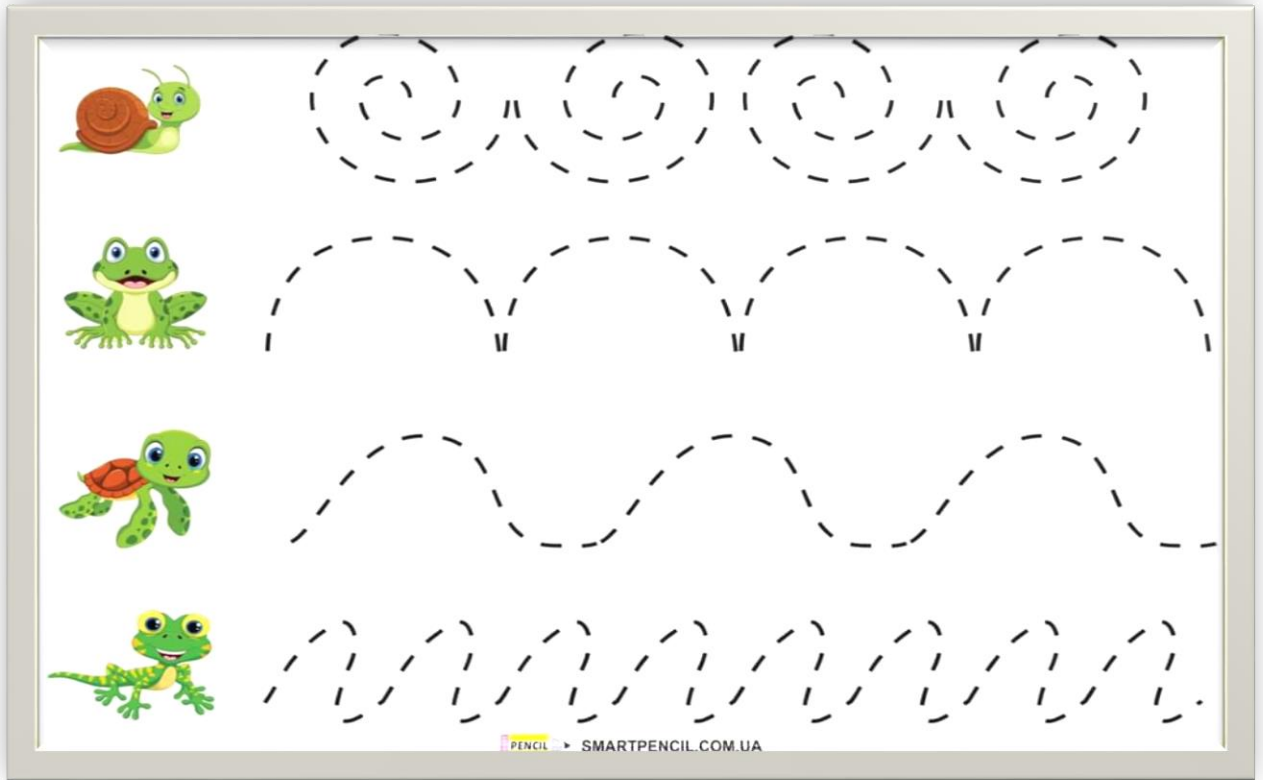
Замок

На дверях замок висить,
Ми його відкриєм вмить.
Постукали, покрутили
І легесенько відкрили.

Проводити пальцем по доріжці.



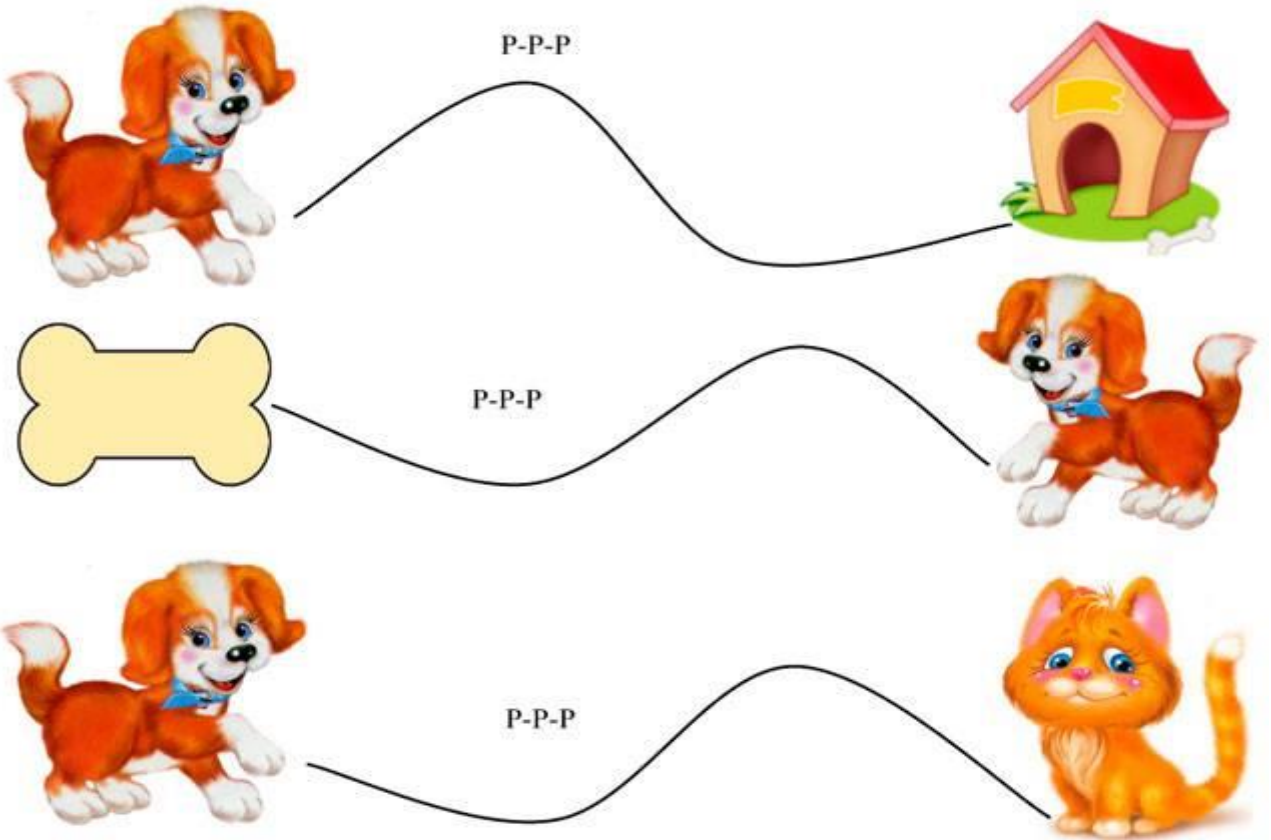
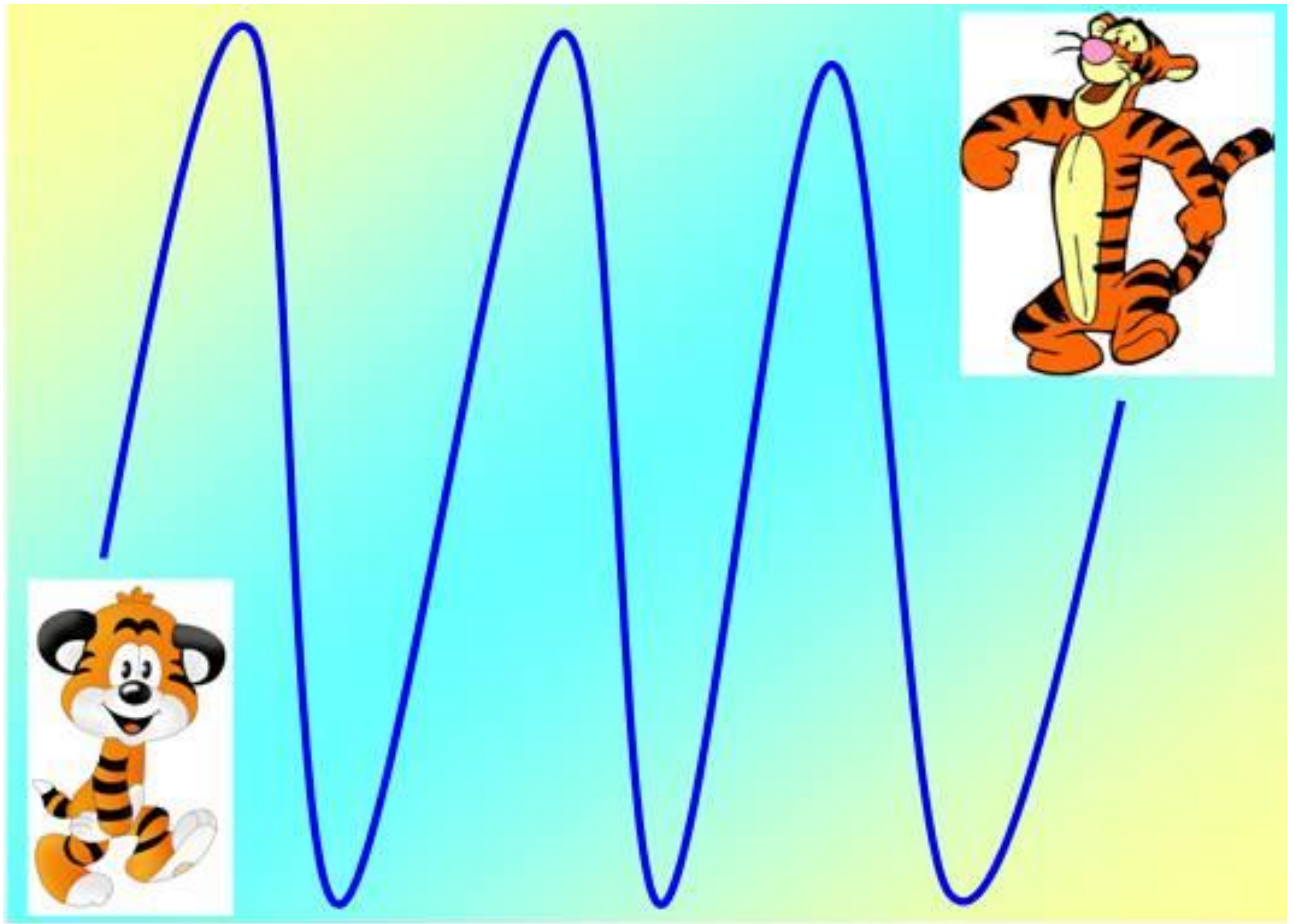




ІЗОЛЬОВАНА ВИМОВА ЗВУКА

Вести пальчиком по доріжках, чітко вимовляючи «р-р-р-р...»

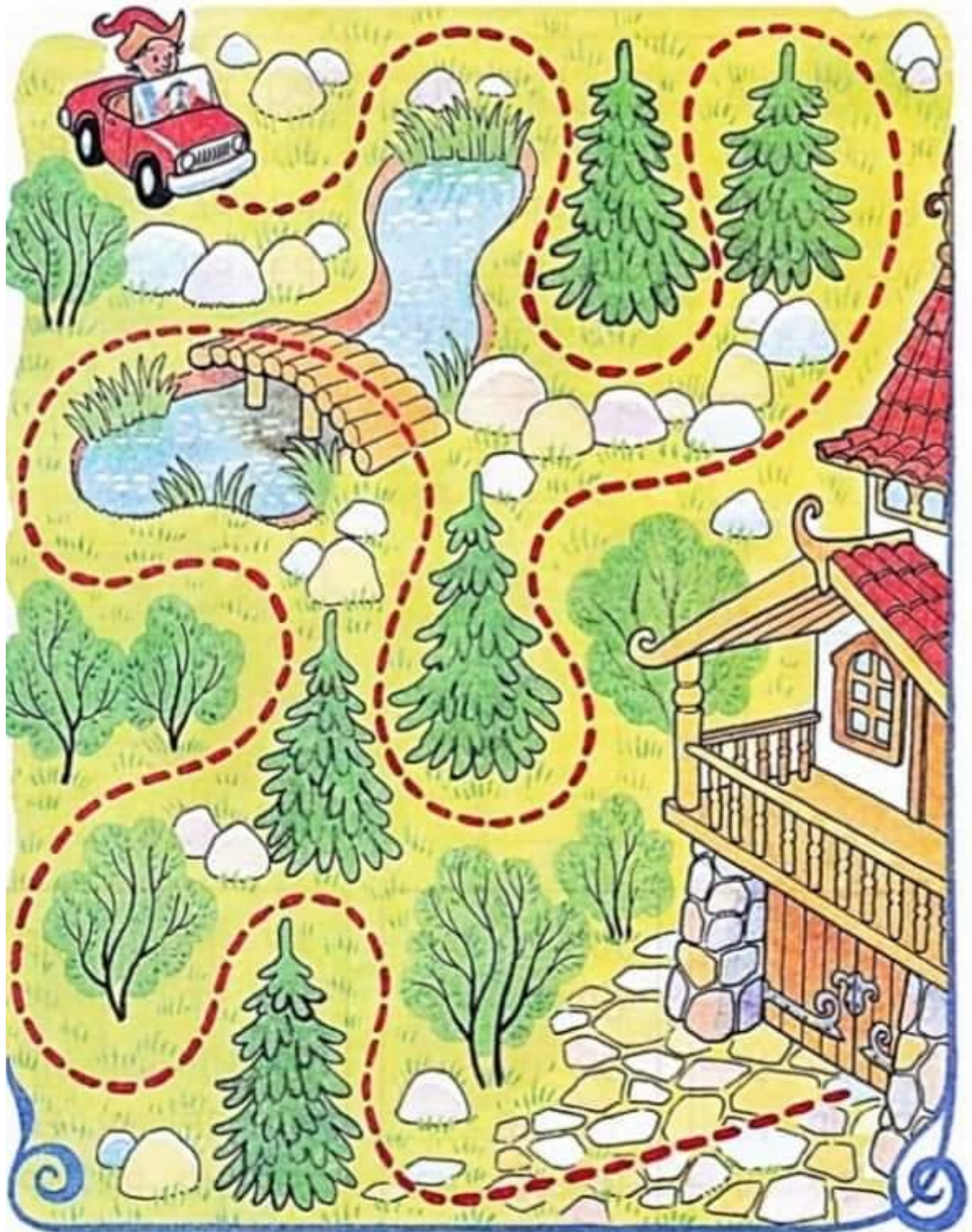




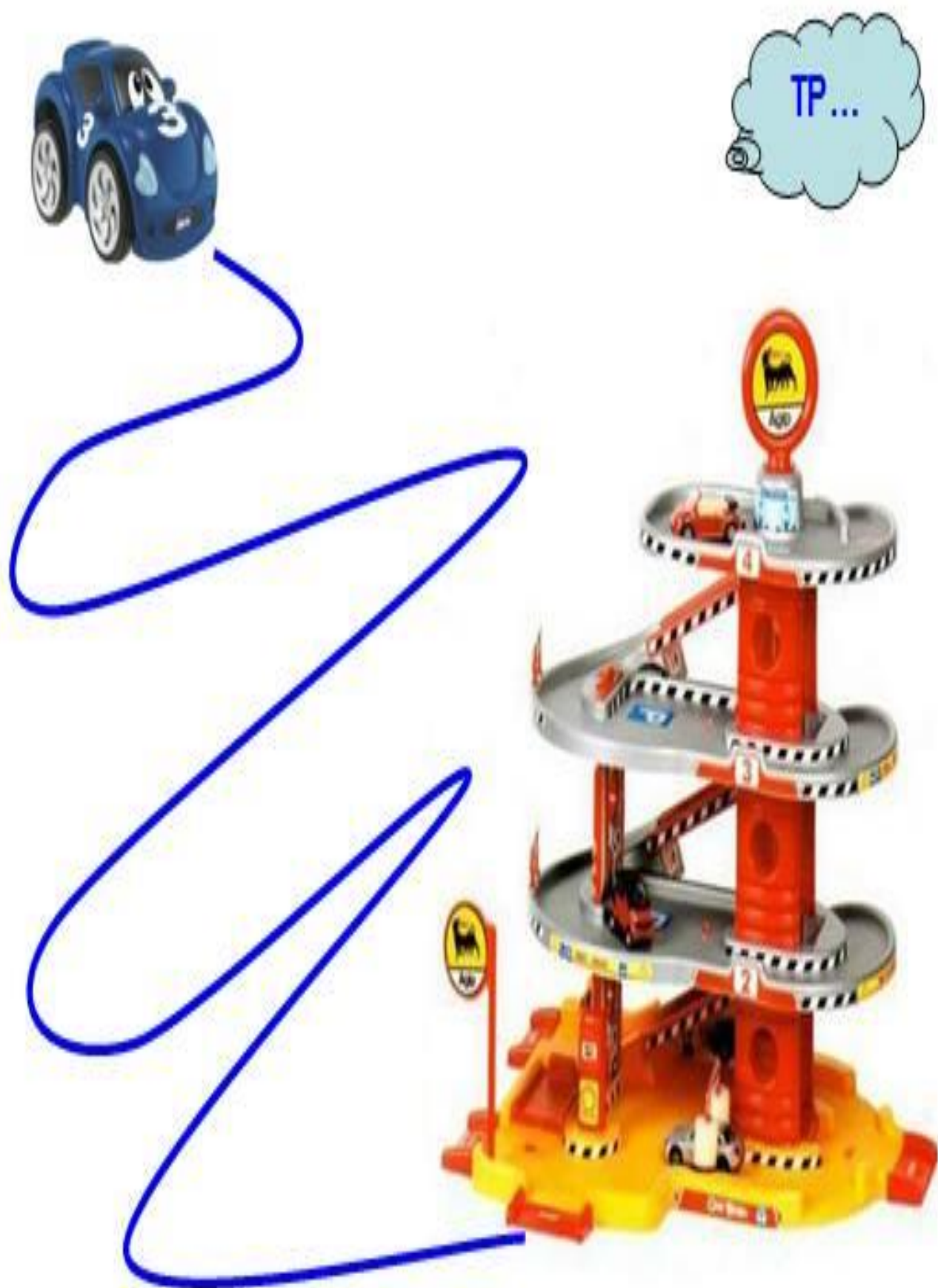


ЗАВЕДИ МОТОР

Веди пальчиком по доріжці, чітко мовляючи: «Р-р-р-р...»



Веди пальцем по доріжці, чітко вимовляючи «тр-р-р-р...»





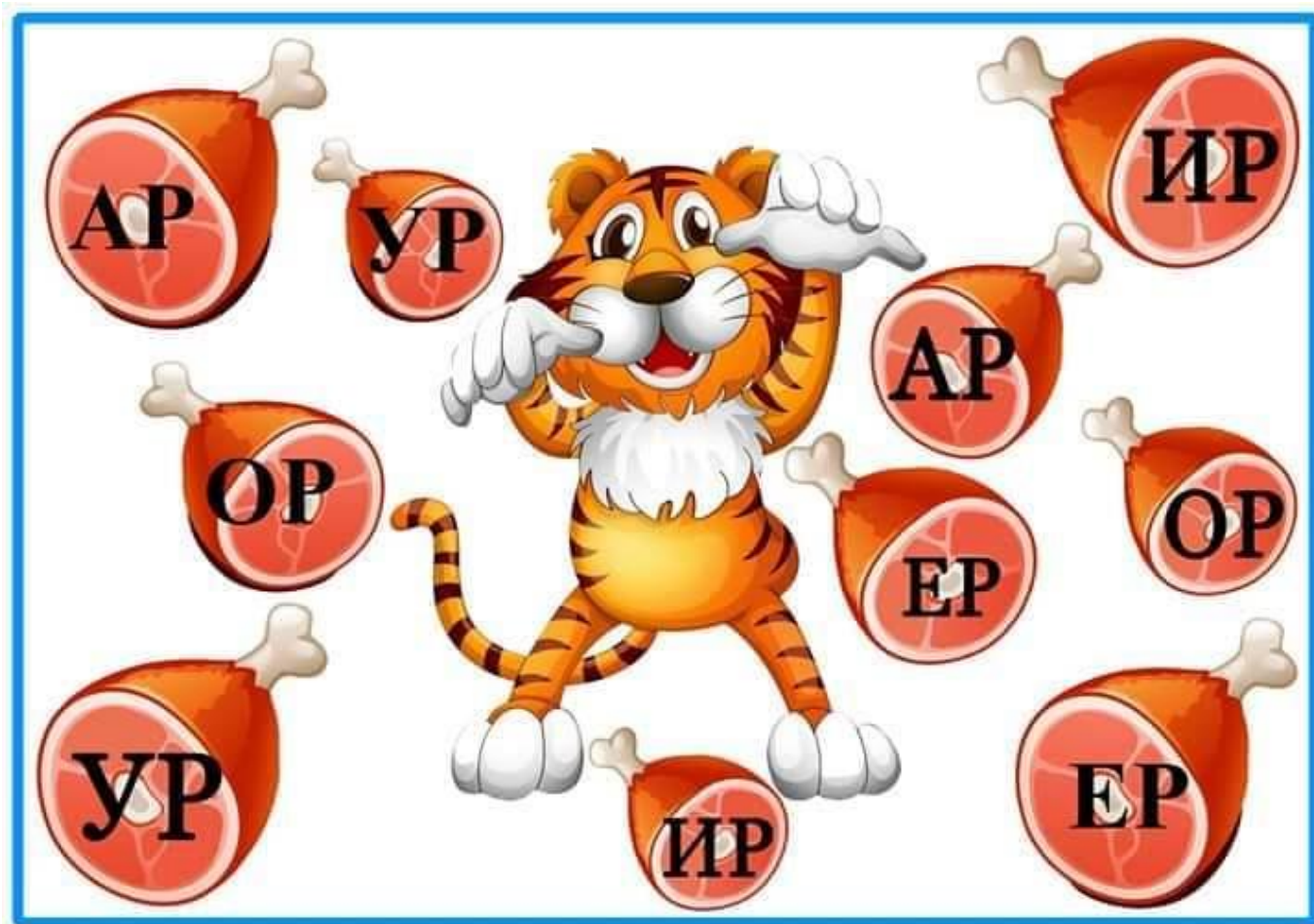
3BYK P

P

P

P

ПРОМОВЛЯЄМ СКЛАДИ ЗІ ЗВУКАМИ [P] ТА [P'].



Обведи літеру (p)

Н Ш Р Т Д Р Ж З Х В Р К С Ч Р Л Ч Б Р К Г

Повторити склади

**Дра – дра – дра – дра
Дро – дро – дро – дро
Дру – дру – дру – дру
Дри – дри – дри – дри
Дре – дре – дре – дре
Дрі – дрі – дрі – дрі**

Тра – тра – тра – тра
Тро – тро – тро – тро
Тру – тру – тру – тру
Три – три – три – три
Тре – тре – тре – тре
Трі – трі – трі – трі

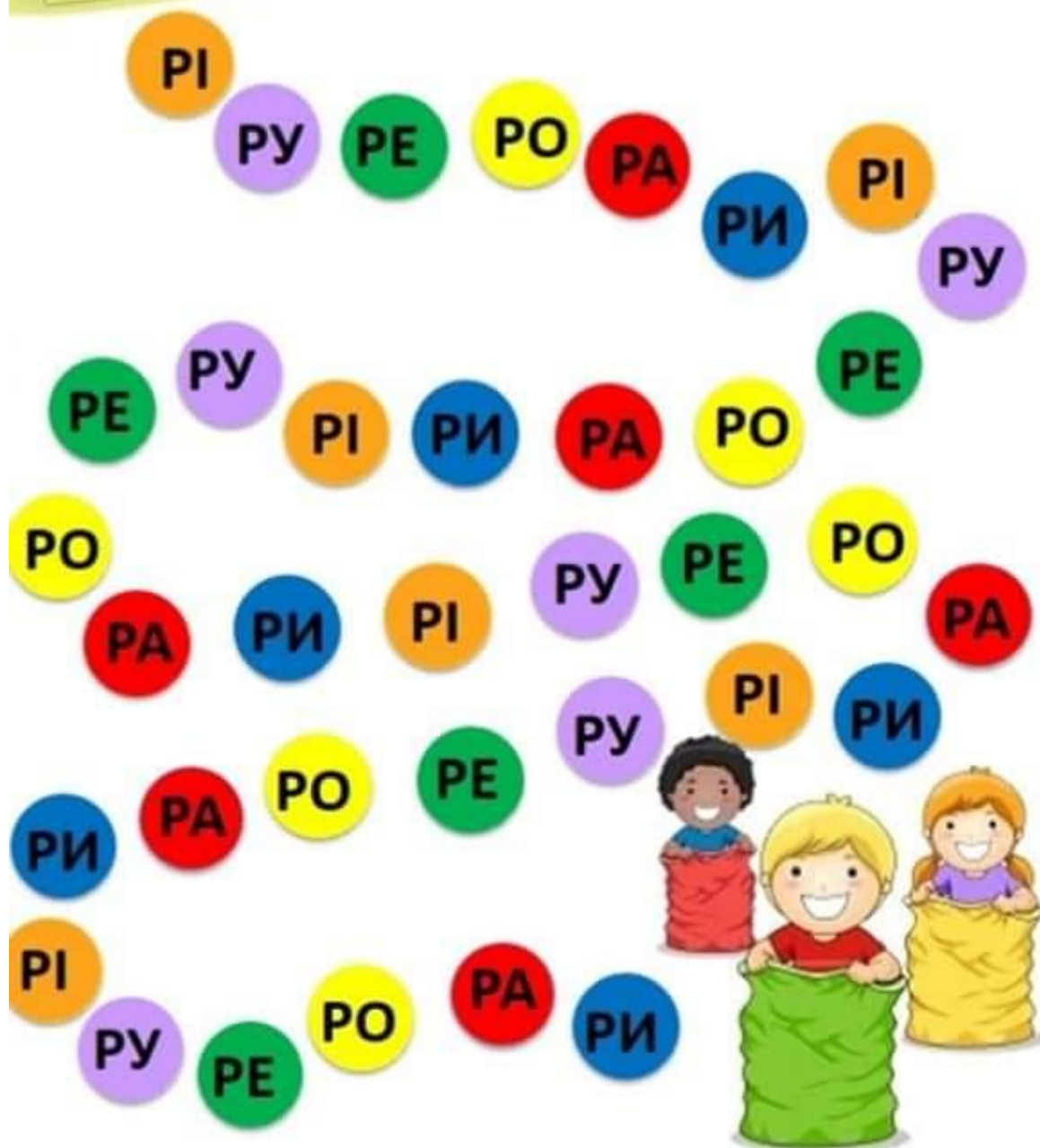
Бра – бра – бра – бра
Бро – бро – бро – бро
Бру – бру – бру – бру
Бри – бри – бри – бри
Бре – бре – бре – бре
Брі – брі – брі – брі

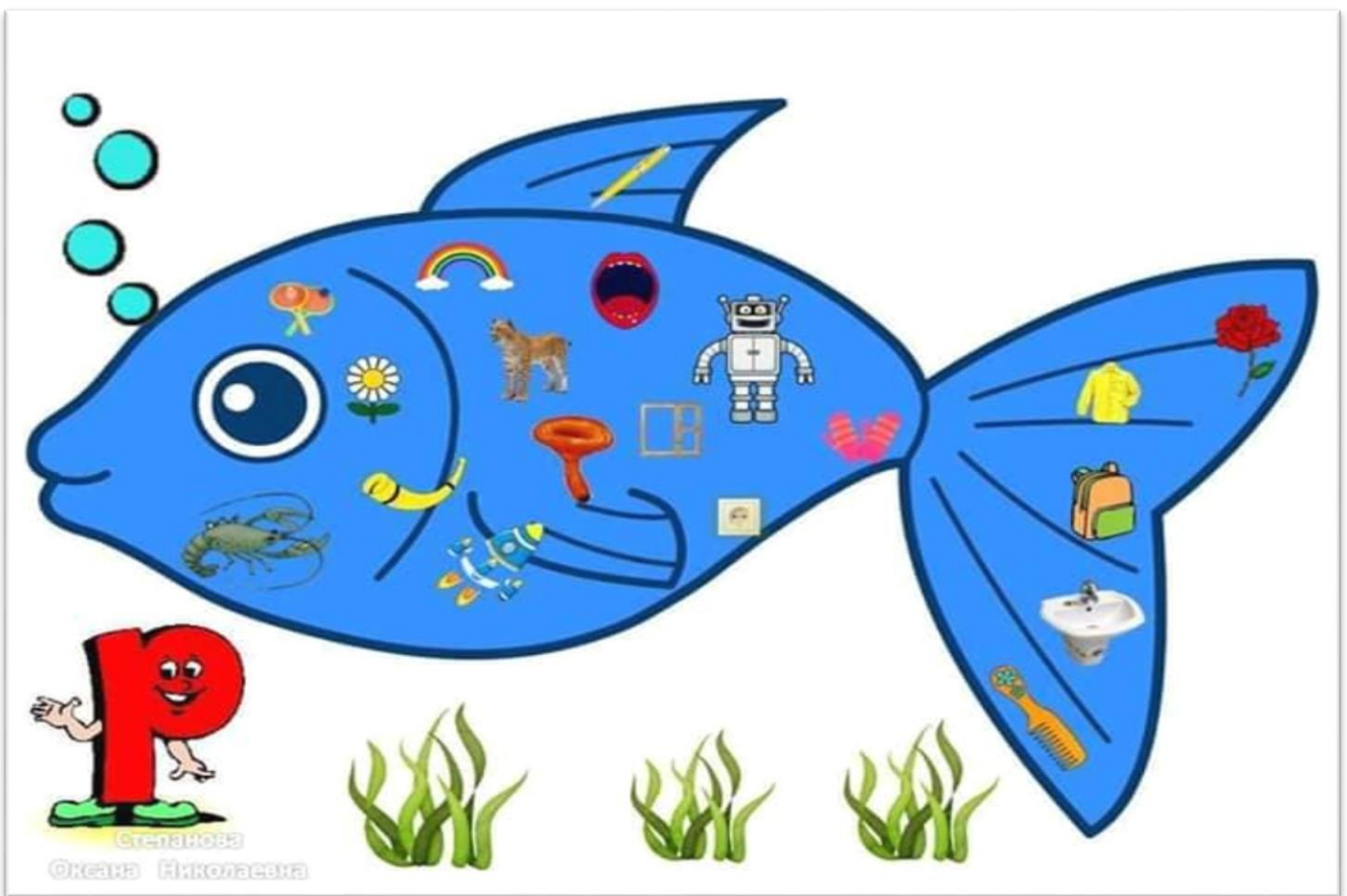
Ар – ар – ар – ар – ар
Ор – ор – ор – ор – ор
Ур – ур – ур – ур – ур
Ир – ир – ир – ир – ир
Ер – ер – ер – ер – ер
Ір – ір – ір – ір – ір

Ра – ра – ра – ра – ра
Ро – ро – ро – ро – ро
Ру – ру – ру – ру – ру
Ри – ри – ри – ри – ри
Ре – ре – ре – ре – ре
Рі – рі – рі – рі – рі

СКЛАДОВА РОЗМИНКА

Стрибай пальчиками по кружечках одного кольору, чітко промовляючи заданий склад.



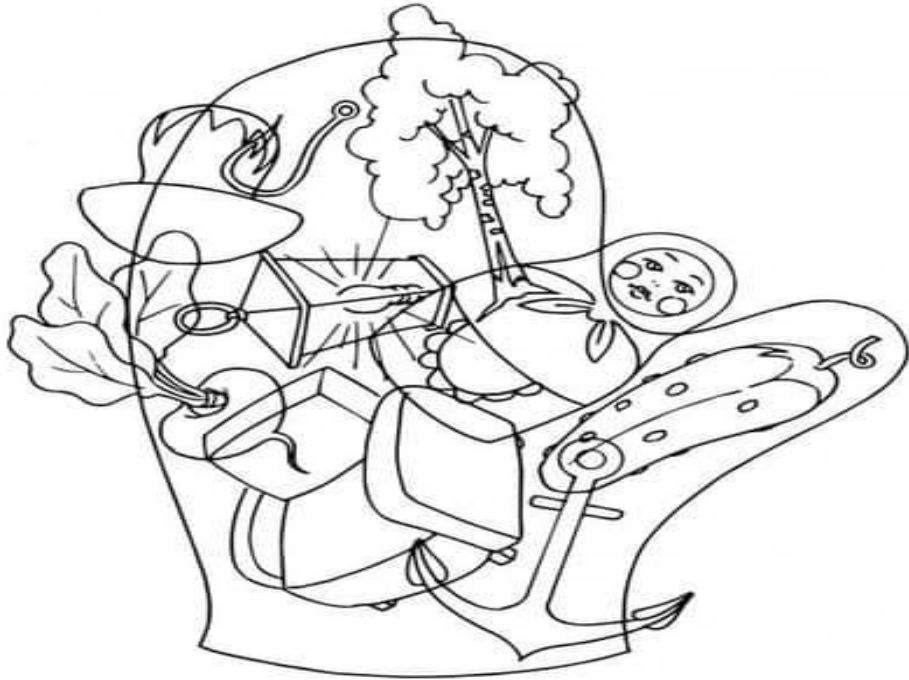


Знайди і назви малюнки зі звуками [P] та [P'].

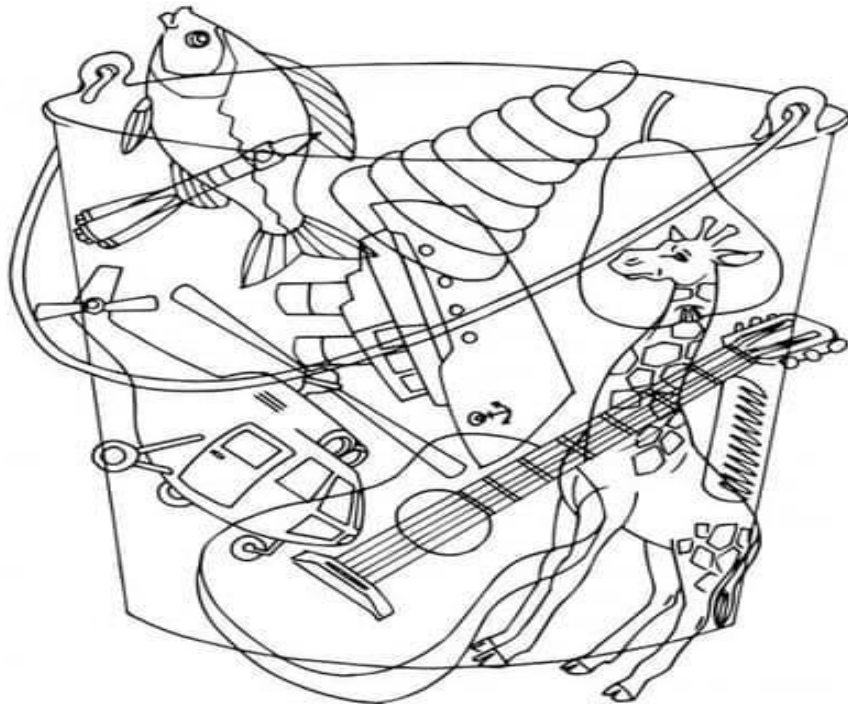




[p`]



[p]



Повторити слова, чітко вимовляючи звуки [Р] та [Р'].

Рак, радіо, райдуга, рама, ранець, рука, рукав, ручка, рукавиця, рушник, редиска, редька, риба, рись, рис, робітник, рот, ромб, рейка, розетка, ромашка, парашут, жирафа, хмара, барабан, черепаха, вареники, береза, кропива, курка, барабан, сорока, ворона, корова, морозиво, огірок, кропива, горобець, курчата, куртка, штраф, парта.

Двірник, гарбуз, персик, морква, чорний, труба, трикутник, три, трава, тріщина, трамвай, тролейбус, дрова, відро, друг, дружина, відро, видра, брови, бруньки, кран, криниця, кружок, гриб, груша, фрукти, прапорець, цифра, крокодил, жирафа, пароплав, равлик.

Журнал, жердина, портфель, каструля, картопля, рибак, рибалка, бурулька, ларьок, граблі, дріжджі, дрізд, дзеркало, кріль, журавель, торт, горіх, акваріум, пиріжки, кенгуру, моряк, буряк, артист, орел, перлина, перина, горіх, хрін, кріт, грім, бригада, трава, дряпати, дрімучий, жердина, чарка, артист, паркан, прикраса, вітрила, вітряк, вітрина, виноград, дерево, шофер, буквар, комар, помідор, катер, бір, мухомор, абажур, город, санітар, кухар, качур, тротуар, лікар, кріль.

З'єднай буквосполучення з відповідними малюнками

РА



РУ



РО



Повторити чистомовки

Рашка, рашка, рашка – цвіте ромашка.

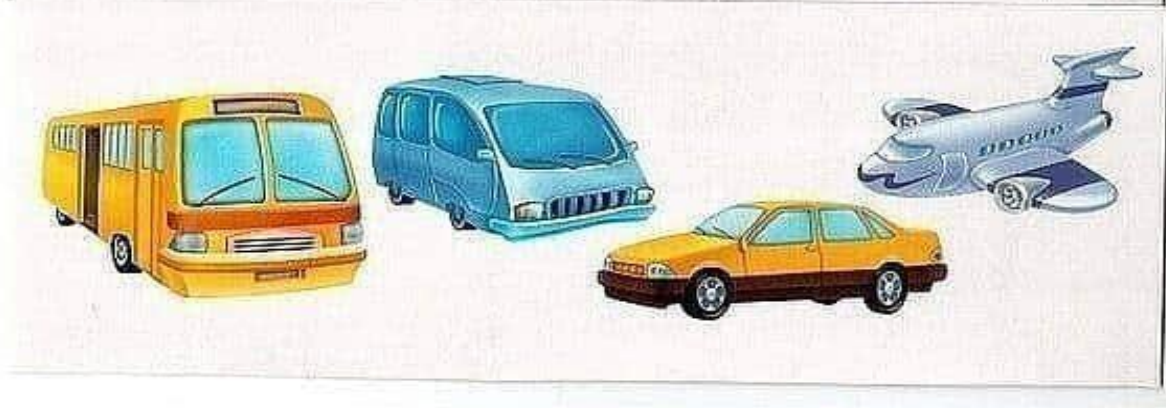
Рик, рик, рик – на роботу йде робітник.

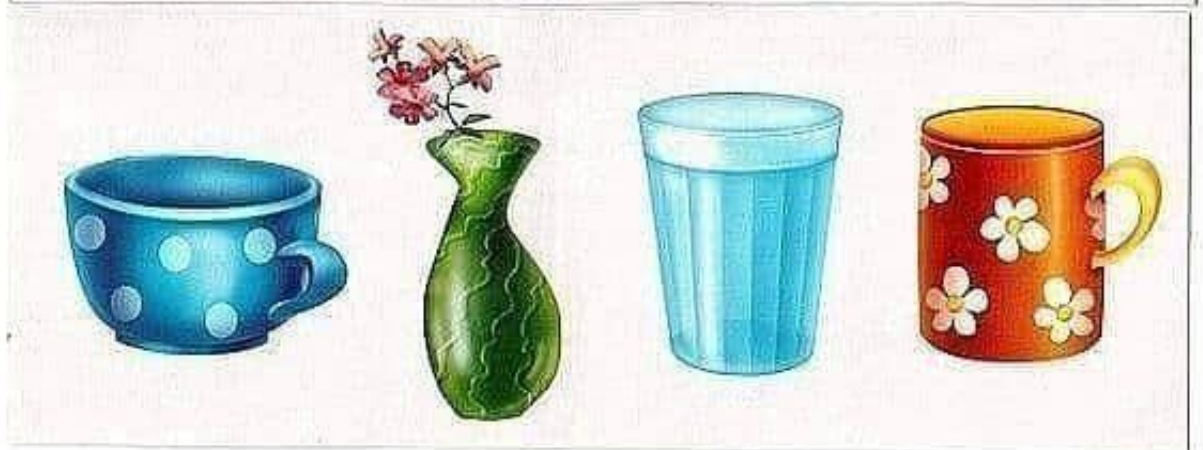
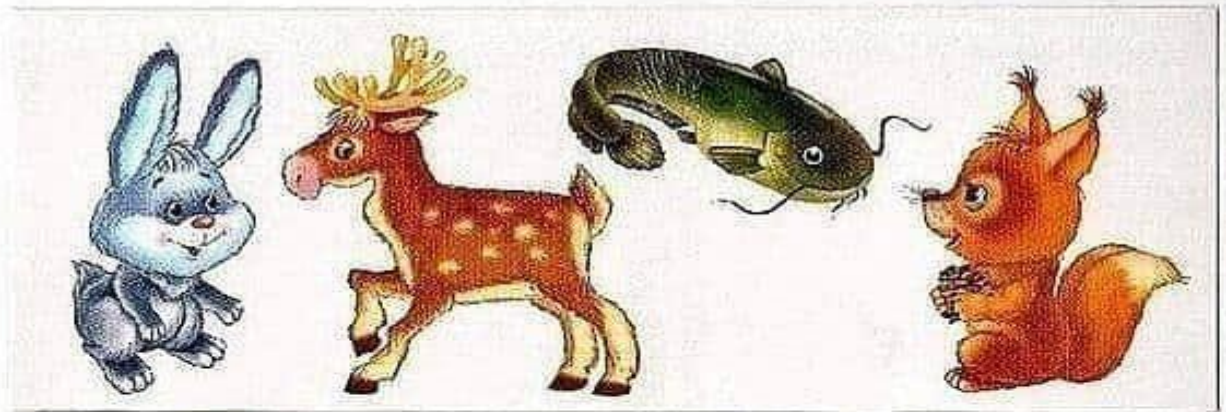
Рут, рут, рут – бачу парашут.

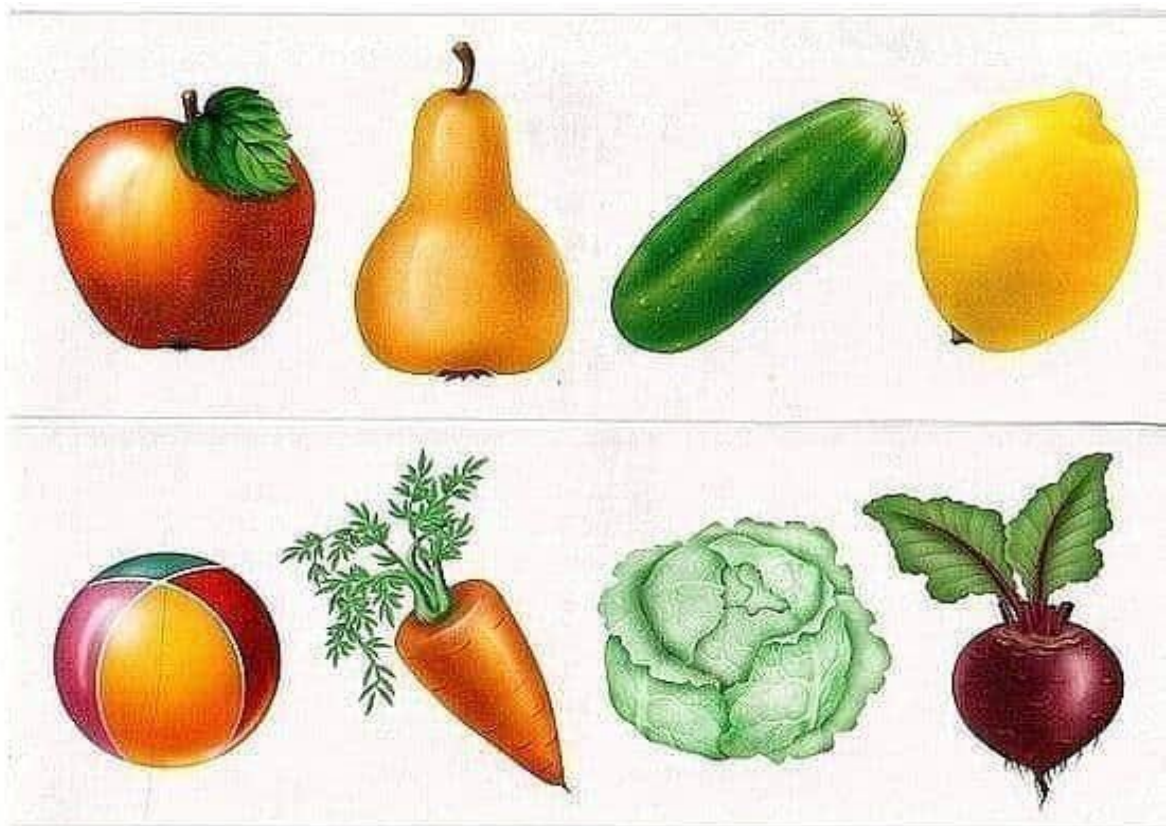
Рина, рина, рина – у мене жовта перина.
Рох, рох, рох – поспів горох.
Вар, вар, вар – у школяра буквар.
Мар, мар, мар – дзвінко пищить комар.
Рист, рист, рист – співає відомий артист.
Рун, рун, рун – за пічкою цвіркун.
Бірка, бірка, бірка – ось пробірка.
Жур, жур, жур – кімнату прикрашає абажур.
Ріх, ріх, ріх – смачний горіх.
Ряк, ряк, ряк – ось моряк.
Ріп, ріп, ріп – запашний кріп.
Град, град, град – на лозі виноград.
Руша, руша, руша – стигла груша.
Рона, рона, рона – криклива ворона.
Ру, ру, ру – рушник руками перу.
Ро, ро, ро – розмальовую відро.
Ре, ре, ре – рубаю дерево старе.
Рець, рець, рець – ось прапорець.
Ріт, ріт, ріт – у норі кріт.
Фер, фер, фер – на роботу де шофер.
Вар, вар, вар – у школяра буквар.
Гур, гур, гур – на дереві снігур.
Дор, дор, дор – у корзині помідор.
Арка, арка, арка – кришталева чарка.
Руз, руз, руз – зірвали великий гарбуз.
Мор, мор, мор – під березою мухомор.
Уря, уря, уря – на дворі буря.
Рім, рім, рім – страшний грім.
Ран, ран, ран – новий паркан.
Рина, рина, рина – посміхається Дарина.
Атер, атер, атер – пливе у бухту катер.
Ор, ор, ор – співає великий хор.
Бірка, бірка, бірка – ось пробірка.
Ір, ір, ір – сосновий бір.
Ріг, ріг, ріг – травоїдний носоріг.
Ряк, ряк, ряк – на горі вітряк.

ГРА «ЩО ЗАЙВЕ?»

Знайти у кожному рядку зайву картинку. Поясни свій вибір. Назвати усі картинки, чітко вимовляючи звук «р»







ПРОМОВЛЯЄМ РЕЧЕННЯ ЗІ ЗВУКАМИ [Р] ТА [Р'].

Дрова рубає дідусь. Огірки ростуть на городі. Смородина росте на кущі. Гарбуз виріс на городі. На дереві сидить горобець. Поруч з рукомийником висить рушник. У жирафа довга шия. Сорочку одягнув Роман. Тато ремонтує розетку. Петро вдягнув нову сорочку. Рижики ростуть у бору. Сергійко збирає марки. Роза одягає рукавиці.

У космос полетить ракета. На лузі пасеться корова. На стіні висить картина. В мурашнику живуть мурахи. Учень сидить за партою. Біля дороги росте берізка. Вірш голосно читає Даринка. У лісі ростуть проліски. Дмитро грає на скрипці. Траву косить дідусь.

По небу пливе дощова хмара. Кіра хліб бере. Орел літає високо в горах. У Тараса іграшковий барабан. Рибак зловив велику рибу. На городі вирости помідори. Спить на болоті журавель. Мама приготувала смачні вареники. Ми збирали гриби в лісі. Андрійко зірвав на городі моркву. На дворі сильна буря.

Висить довга бурулька. На клумбі вирости червона троянда. З дерева впав горіх. Мама спекла святковий пиріг.

Рома спіймав рибу. Рись – спритна хижа тварина. Рижики ростуть у бору. Рис росте у воді. Рая одягла рожеву шапку. Робітник іде на роботу дуже рано. Роман ремонтує розетку. Рома малює рожевий ромб. Мама прасує рушник. Роза одягає рукавицю. Поруч з рукомийником висить рушник. Роман їв морозиво. Смородина росте на кущі. Петро вдягнув нову сорочку. Огірки ростуть у городі. Рибалка спіймав сріблястого коропа. Сергій збирає марки. Артист співає арію з опери «Кармен». Сарна живе у горах. Гарбуз виріс на городі. Нерпа живе у морі. У нерпи багато жиру під шкірою. Нерпа харчується рибою. Я витираю ножі паперовою серветкою.

Дидактична гра з розвитку мовлення

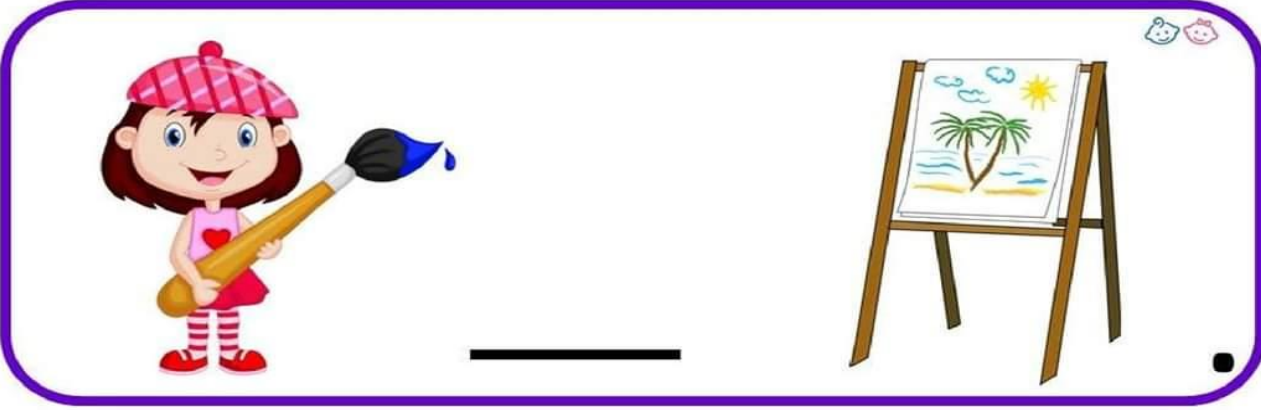
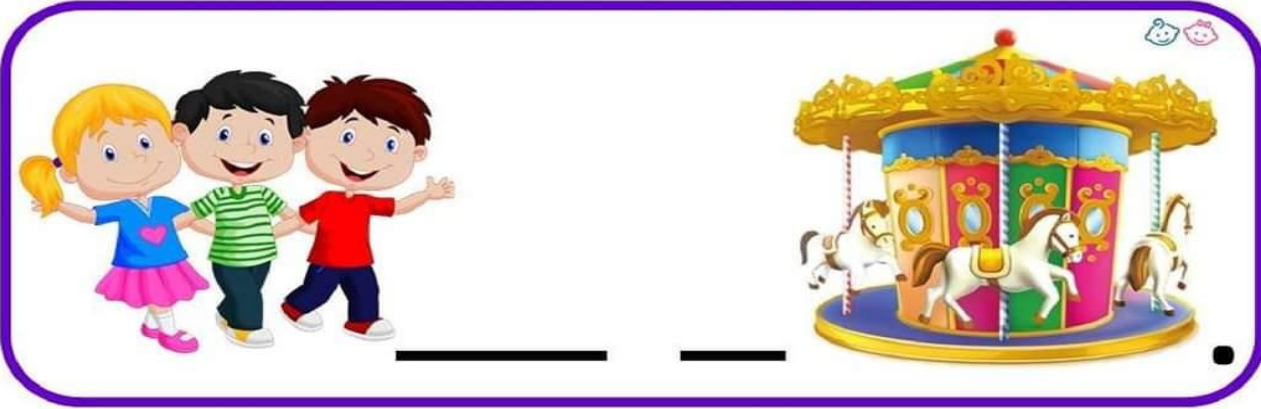
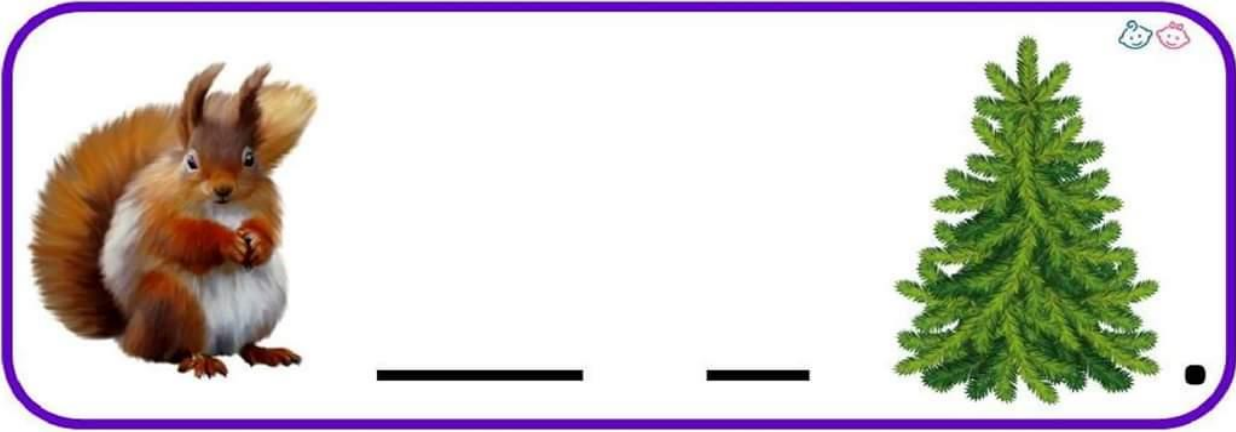


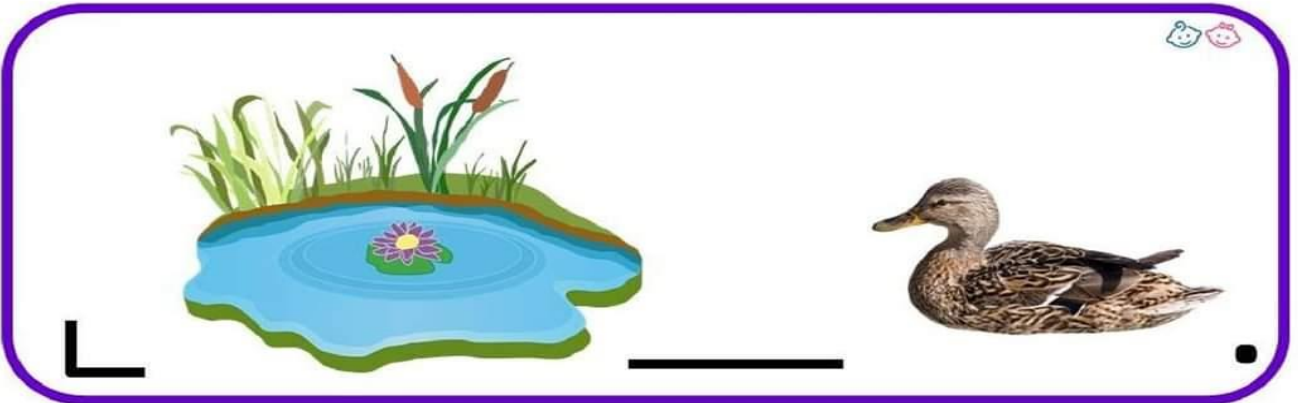
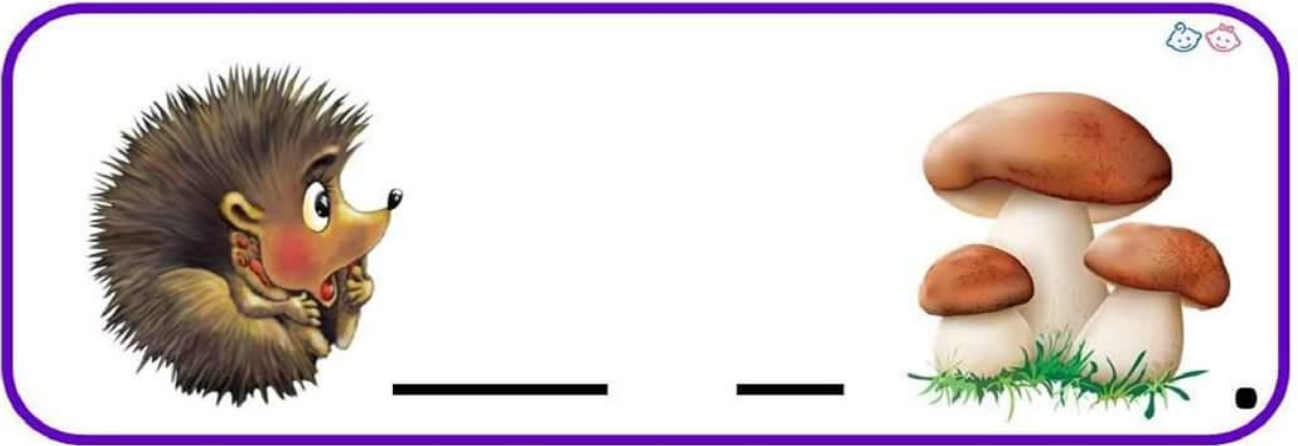
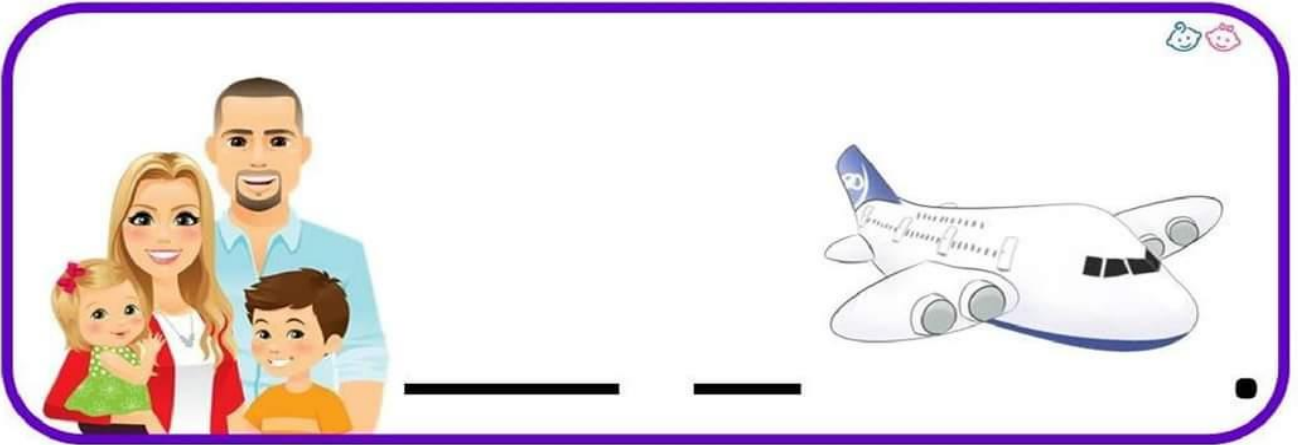
«Склади речення за схемою»



Мета: вчити дітей складати речення за поданою схемою, визначати кількість та послідовність слів; розвивати мислення, мовлення, пам'ять; виховувати старанність, активність.







ВИМОВА ЗВУКІВ [Р] ТА [Р'] В ЗВ'ЯЗНОМУ МОВЛЕННІ.

ПОВТОРИТИ СКОРОМОВКИ ТА ВІРШІ

Про дрова

Дубові дрова дід рубає
в дворі під деревом старим.
А дівтора допомагає
носити дрова з двору в дім.

Кіт не знав

Падав сніг на поріг,
кіт зробив собі пиріг.
Поки смажив, поки пік,
то пиріг водою стік.
Кіт не знав, що на пиріг
треба тісто, а не сніг.

«Кар! Кар! Сир не крав!» - ворон ворону кричав.
А сорока скоком-боком і на сир той косим оком.
Поки ворони кричали, та сорока сир украла.

Мухомор і мух заморить,
бо отруту в собі творить.

У дворі трава, на траві дрова,
на траві двору не рубай дрова.

Два двори, у дворах
за дровами трава.

Вітер варту вартував –
ліс від варту запалав.

Зрілі грона винограду
принесла Даринка з саду.

Кричав Архип, Архип охрип.
Не треба Архипу кричати до хрипу!

Рве Маринка у торбинку
подорожник й материнку.
Петрик, Оля і Дем'янко
рвуть у кошик валер'янку.

Прилетіли жар-птиці,
Смакували воду з криниці.

Кріт Мартин і носоріг Мирон
зробили з дроту телефон.

Хатинка

Раптом небо хмари вкрили,
почалася літня злива.

Тільки ми не налякались:
ми в хатинці поховались.

Хитру сороку спіймати морока,
а на сорок сорок – сорок морок.

Мурка муркоче – морозива хоче,
Мурко руденька, замерзнеш, маленька!

Летів горобчик, сів на стовпчик,
Прибіг хлопчик, утік горобчик.



ЛІТЕРАТУРА

1. Білінова Г.Й. Дидактичний матеріал для логопедичних занять. – К.: Радянська школа, 1985.
2. Боровик І.Г. Дихаємо правильно – легко розмовляємо. – Х.: Ранок, 2009.
3. Кравцова І.В. Нумо, звуки, відгукніться! Посібник на допомогу батькам. – Т.: Мандрівець, 2016.
4. Макарова С.І. Щоб ротик був слухняний. Логопедичний практикум. Т.: підручники і посібники, 2012.
5. Малярчук А.Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовних недолыків: Навч. Посібник. К.: Райдуга, 1995. 408 с.
6. Рібцун Ю.В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: програмно-методичний комплекс. – Т.: Мандрівець, 2014.
7. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей. К.: Освіта. 1992. 176 с.
8. Сухар В.Л. Мовні ігри та вправи. – Х.: «Ранок», 2007.
9. Швайко Г.С. Игры и игровые упражнения для развития речи: Кн. Для воспитания дет. сада: Из опыта работы. / Под ред. В.В.Гербовой. 2 – е изд., испр. М.: Просвещение, 1988. 64 с.: ил.



Працюючи з цим логопедичним зошитом
Ваша дитина:
ознайомиться зі звуком (р);
навчиться виконувати артикуляційні вправи;
навчиться виконувати вправи для дихання;
закріпить вимову звука в складах, слова,
реченнях та в зв'язному мовленні;
покращить мовлення;
збагатить словниковий запас.

